

Zdrowe wymię to zysk

Autor: Joanna Soraja Tumanowicz

Data: 8 lipca 2018

305 dni laktacji to dla hodowcy czas decydujący o opłacalności produkcji mleka. Natomiast dla organizmu krowy czas eksploatacji i, nie da się ukryć, obciążenia wymienia.

Stada wysokowydajnych krów są szczególnie narażone na problem zapalenia gruczołu mlekowego. Istotne jest więc monitorowanie zdrowotności wymion i działania prowadzące do ograniczania występowania mastitis w stadzie.

Stada wysokowydajnych krów są szczególnie narażone na problem zapalenia gruczołu mlekowego.

Pamiętaj o monitorowaniu zdrowotności wymion!

agroFakt.pl

Od cichego ataku po atak frontalny

W zależności od intensywności objawów mastitis przybiera różne postaci – od podklinicznych po objawy kliniczne. **Postać podkliniczna jest tylko pozornie mniej groźna, bo w rzeczywistości jej utajony przebieg bywa cichym preludium do wystąpienia formy klinicznej.**

Ze względu na brak widocznych objawów nie jest łatwa w diagnozie. **Diagnoza jest możliwa**

Jedynie dzięki badaniu pod kątem występowania patogenów i zawartości komórek somatycznych w mleku. Pojawia się znacznie częściej niż przypadki kliniczne (15-40 razy częściej). Trwa przez długi okres i może być trudna do antybiotykoterapii. **Przy tym znacznie obniża wydajność krów i jakość mleka.**

fot. Fotolia

Zdrowotność wymienia decyduje o wysokiej wydajności i produkcji dobrej jakości mleka

Postać kliniczna mastitis występuje w formach nadostrej, ostrej, podostrej lub przewlekłej. W przeciwieństwie do wymienionej wcześniej postaci, przebiega z widocznymi objawami ze strony gruczołu mlekowego i zmianami cech organoleptycznych mleka.

Wymię jest nabrzmiąle, zaczerwienione, z podwyższoną temperaturą. **Mleko traci swoistą konsystencję, można w nim zaobserwować strzępki, a w ostrzejszych przypadkach ropę i krew.** W konsekwencji mleko przestaje być mlekiem, a staje się wydzieliną zapalną.

Mastitis zaburza syntezę mleka i powoduje wzrost przepuszczalności naczyń krwionośnych dla wielu komponentów krwi. **Zmniejsza się poziom tłuszczu, laktozy oraz kazeiny**, natomiast wzrasta Iks i udział białek serwatkowych. A takie frakcje jak α -laktoalbumina, β -laktoglobulina i serum albumina należą do grupy naturalnych białkowych alergenów pokarmowych. **W rezultacie mleko traci swoje właściwości odżywcze i przydatność w przetwórstwie.**

Mastitis jest schorzeniem polietiologicznym. Czynniki, przyczyniające się do jego

powstawania, można podzielić na wewnętrzne i zewnętrzne.

Z jednej strony przyczyny mastitis nie są niczym nieznanym. Z drugiej jednak strony **stany zapalne gruczołu mlekowego to w dalszym ciągu istotny element, ograniczający efektywność produkcji mleka, bo wpływa na wydajność mleczną i jego jakość jako surowca**. Należy więc przyrzeć się bliżej czynnikom, które oddziałują na zdrowie wymienia.

Lepsza walka z przyczyną, a nie ze skutkiem

Mastitis jest schorzeniem polietiologicznym. **Czynniki, przyczyniające się do jego powstawania, można podzielić na wewnętrzne i zewnętrzne**. Pierwsza grupa związana jest z podatnością organizmu krowy na infekcje, na które składają się uwarunkowania genetyczne i fizjologiczne zwierząt.

W jednym stadzie, gdzie działają te same czynniki zewnętrzne, można znaleźć krowy ze zdrowym gruczołem mlekowym, z zapaleniem jednej ćwiartki wymienia oraz te z chorymi czterema ćwiartkami. **Wiąże się to z różnicami osobniczymi i odpornością organizmu na czynniki chorobotwórcze**.

fot. Fotolia

Czynniki zewnętrzne, mające wpływ na zdrowotność wymion, to m.in. warunki zoohigieniczne

Czynniki zewnętrzne, które mają wpływ na zdrowotność wymion, to warunki zoohigieniczne i poziom dobrostanu, jak higiena budynków inwentarskich, obsługa czy stres zwierząt. Oczywiście **głównym powodem wystąpienia mastitis są infekcje wywołane przez szerokie spectrum mikroorganizmów, których rezerwuarem jest otoczenie zwierząt**.

Większość z nich to gatunki bakterii, m.in. gronkowce, paciorkowce, pałeczki. Wśród nich *Staphylococcus aureus*, *Streptococcus agalactiae*, bakterie środowiskowe – *Streptococcus uberis* i *Escherichia coli*. **Poza bakteriami do patogenów środowiskowych, które wywołują mastitis, zaliczane są grzyby i algi.** To tylko niektóre z drobnoustrojów, mogących prowadzić do powstawania infekcji wymienia. Nie sposób wymienić tutaj wszystkich, jest ich bowiem około 150 gatunków.

Zdrowe wymię to oszczędność

fot. Fotolia

Mastitis, obok niepłodności, jest przyczyną największych strat ekonomicznych

W porównaniu z innymi chorobami krów mlecznych **mastitis, obok niepłodności, uważane jest za wiążące się z największymi stratami ekonomicznymi.** Podaje się, że w Polsce u 20-80% krów w każdym stadzie występują objawy mastitis.

Koszty, jakie ponosi hodowca, wynikają z obniżenia nawet o 17% wydajności mlecznej. Przy założeniu, że wydajność zmniejszy się o połowę tej liczby (8,5%), przy średniej laktacji na poziomie 7000 kg straty mogą sięgać około 2 litrów na dzień.

Mleko z chorego wymienia przekracza normy określone dla mleka surowego pod względem ogólnej liczby drobnoustrojów i lks. Pogarsza się jego przydatność technologiczna jako surowca i finalnie można je uznać za stratę. **Do tego dochodzą koszty leczenia i bezproduktywnego okresu karencji.** W niektórych przypadkach konieczne jest przedwczesne brakowanie.

Mastitis generuje koszty, przyczyniając się tym samym do nierentowności gospodarstwa. Warto więc skoncentrować się na prewencji, a nie konsekwencjach – długotrwałym i kosztownym

leczeniu.

fot. Fotolia

Z otoczenia krowy nie można całkowicie wyeliminować drobnoustrojów środowiskowych

Jak sama nazwa wskazuje, **drobnoustrojów środowiskowych nie da się całkowicie wyeliminować z otoczenia krowy**. Można za to zmniejszyć ich oddziaływanie na gruczoł mlekowy poprzez utrzymanie optymalnych warunków zoohigienicznych – **dzięki podstawowym zabiegom, jak wymiana ściółki, dbanie o czystość zwierząt, dipping poudojowy, dokładne czyszczenie aparatu udojowego itd.**

Nie należy również bagatelizować higieny obsługi i znaczenia czystych rąk w kontakcie z wymieniem. Kanał strzykowy jest niezamknięty przez około 0,5 h po zakończonym doju. W związku z tym **trzeba zapewnić świeżą paszę i wodę, aby krowa przez ten czas pozostała w pozycji stojącej**. Ogranicza to możliwość przedostania się mikroorganizmów do otwartego kanału strzykowego w kontakcie z podłożem.

Optymalne żywienie podstawą profilaktyki mastitis

Związki mineralne i witaminy pełnią szczególną rolę w zdrowiu gruczołu mlekowego.

Zatrzymując się przy temacie paszy, nie sposób nie wspomnieć o kolejnym zabiegu, mającym na celu zwiększenie odporności krowy na działanie mikroorganizmów. **Optymalne żywienie ma fundamentalne znaczenie dla całokształtu produkcji, w tym dla profilaktyki mastitis.**

Związki mineralne i witaminy pełnią szczególną rolę w zdrowiu gruczołu mlekowego. Niedobory β -

karotenu, witaminy A, E, selenu, cynku, a także miedzi obniżają odporność na infekcje. Ze względu na funkcję antyoksydacyjną chronią gruczoł mlekowy przed zapaleniem.

Okres okołoporodowy i zmniejszone pobieranie paszy skutkuje niedoborami składników pokarmowych. Przez to wysokowydajne krowy narażone są na choroby metaboliczne, niejednokrotnie wywołane również błędami żywieniowymi. Wszystko to, w połączeniu z osłabieniem organizmu, sprzyja zapaleniu wymienia.

fot. JOSERA

Preparat Josera BetaLac – Keragen@Longlife

Niekiedy trudno jest zapewnić podaż związków mineralnych i witamin wraz z podstawowymi komponentem dawki. Pasze konserwowane zawierają np. mniej β -karotenu. Dlatego, **aby sprostać wymaganiom żywieniowym wysokowydajnych krów, warto stosować mieszanki mineralno-witaminowe.**

Preparat Josera BetaLac – Keragen@Longlife powstał z myślą o tych potrzebach. **Dzięki obecności w składzie β -karotenu i selenu gruczoł mlekowy będzie odporny na infekcje.** Formuła Keragen@Longlife to dobra płodność, silny metabolizm, zdrowe racice i wymiona.

Mieszanka dedykowana jest dla krów w okresie laktacji od porodu po stwierdzenie kolejnej ciąży, jak i jest zalecana w przypadku problemów z płodnością. Kompleksowe działanie Josera BetaLac – Keragen@Longlife wydłuży użytkowanie krów i skutecznie oddali od hodowcy wizję nadprogramowych kosztów związanych z wystąpieniem mastitis.